

ဘားအံဝန်းကျင် ဇွဲကပင်

ကော်သူးလေ-ကျော်စန်းပွင့်

ဘားအံဝန်းကျင် ဇွဲကပင်

ကော်သူးလေ-ကျော်စန်းပွင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသရှိ ကရင်(ကော်သူးလေ)ပြည်အတွင်းတွင် တောင်စဉ်တော တန်း ဂူနန်းဟေဝန် ရေတံခွန်ဖြင့် စီးသွန်စိမ့်စမ်းတို့၏သဘာဝအားဖြင့် ဝန်းရံကာဆီးထားပုံမှာ လွန်စွာသာ ယာလှသည်နှင့်အမျှ ပြည်နယ်၏အလှသရဖူများကို တိုးမြှင့်ပေးနေကြလေသည်။

မြို့ဘားအံဝန်းကျင်မှနေ၍ လေယာဉ်ပျံပေါ်မှလည်းကောင်း၊ ကုန်းမြင့်ပေါ်မှလည်းကောင်း၊ ရှုမျှော် ကြည့်လိုက်ပါမူ ပတ်လည်ဝိုင်းသော တိုင်းရာဇဂြိုဟ်ကဲ့သို့ ထန်းတောညိုညို၊ အုန်းပင်ပျိုနှင့်စိမ်းစိုအံ့မှိုင်းသည့် သမိုင်းခေါ်တွင် တောင်ကိုးလုံးတို့က ပဏာရစ္စာ ရံခလျက် ရှိသည်ကို ထင်ထင်တွေ့မြင်ရပေသည်။ ယင်း တောင်ကိုးလုံးတို့၏အမည်များမှာ-

- ၁။ ထောင်ဝိတောင်
- ၂။ ထမင်းဆုပ်တောင်(သံလွင်မြစ်အလယ်တွင် တည်ရှိသည်။)
- ၃။ ဘားကပ်တောင်(သံလွင်မြစ် အနောက်ဘက်ကမ်းဘားကပ်ရွာအနီးတွင် တည်ရှိသည်။)
- ၄။ ရသေ့ပြန်တောင်
- ၅။ ဘားပုတောင်
- ၆။ မီးခံတောင်
- ၇။ တောင်ညိုတောင်
- ၈။ ဘားမဲတောင်
- ၉။ ဇွဲကပင်တောင်များဖြစ်ကြသည်။

တစ်ဖန် မြို့ဘားအံ၏အနောက်တောင်ဘက်ယွန်းယွန်းရှိ ဘားမဲတောင်ခြေမှနေ၍ အောက်ဆီသို့ဆင်း ပြီး ကြည့်လိုက်လေလျှင် တသွင်သွင်နှင့်တညင်ညင် စီးဆင်းနေသည့်မြစ်မင်းသံလွင် နဒီအပြင် လွန်စွာဝေး ကွာလှဘိသော နေရာရှစ်ခွင်ဆီတွင် ညိုမှိုင်း၍ ရေးရေးမျှသာမြင်ရသော တောင်စွယ်တောင်တန်းများနှင့်ဒေါ နသေလာတောင်ကြီးကို ရှုမငြီးတွေ့ရပြန်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ကြည်နူးသာယာ လွမ်းဖြာဘွယ်ရာ ကောင်းလှ သော ပတ်ဝန်းကျင်မှ သဘာဝအလှများသည် ကော်သူးလေပြည်နယ် မြို့တော်ဘားအံကို အသက်ဝင်လှုပ်ရှား စေပါသည်။

ရီပြာမှိုမှိုင်း၊ မြင်တိုင်း ညွတ်နူးဘွယ်အတိပြီးသော ကရင်(ကော်သူးလေ)ပြည်သို့ အလည်တစ်ခေါက် လာရောက်ခဲ့ဘူးသူများအဘို့ရာတွင် ကရင်ပြည်၏ရေ မြေ သဘာဝများ၏ဆန်းပြားပုံအလုံးစုံကို မလွဲမှချမြင် ကြပေလိမ့်မည်။ ဘားအံနှင့်မော်လမြိုင်ကား (၃၃)မိုင်ခန့်သာ ဝေးကွာပြီး ယင်းခရီးကို ပြည်တွင်းရေကြောင်းမှ ခုတ်မောင်းလျက်ရှိသော ခရီးသည်သင်္ဘောနှင့် ၂၁ ၅ ပြားပေးကာ လိုက်လာလေလျှင် မြို့တော်ဘားအံသို့ မ ဆိုက်ရောက်မီ လမ်းခုလပ်တွင် မြစ်သံလွင် နဒီအတွင်းမှ ဘွင်းဘွင်းကြီးနှင့်ထီးထီးမတ်မတ် မြင်နေရသော အ ရာသည်ကား သမိုင်းစာဝင် ကရင်ပြည်၏ဂုဏ်ကျက်သရေဆောင် တန်ခိုးကြီးသော ဇွဲကပင်တောင်သာ ဖြစ်ပါ သည်။

ဇွဲကပင်တောင်သည် ဘားအံမြို့၏အရှေ့တောင်ဘက် (၇)မိုင်ကွာခန့်တွင်ရှိပြီး ကျိုက်ထီးရိုးနှင့်သမိုင်းဝင်တောင်ကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ဘားအံမြို့အနီးတွင် မေးတင်ကာ တောင်နှင့်မြောက် လဲလျောင်းအိပ်စက်နေလေရာ (၁၃)မိုင်ကျော်မျှ ရှည်လျား၏။ ယင်းတောင်ကြီး၏အချို့သောနေရာတို့တွင် မြေများအဖြစ် တည်ရှိနေသော်လည်း အများအားဖြင့် ကျောက်တောင်များသာ ဖြစ်လေသည်။ တစ်ချိန်ဆီက ယင်းကျောက်ဆောင်ကြီးကို ပင်လယ်ရေထု၏တိုက်စားလာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော မြင့်မားမတ်မောက်လှသည့်ကျောက်နံရံကြီးများမှာ လာရောက်ရှုမြင်သူအပေါင်းတို့အား ထူးခြားသော အံ့ဩကြည်နူးမှုကြီးကို ဖန်တီးနေပါသည်။ ယင်းတောင်တန်း၏မြေရှိသော နေရာများတွင် စားပင် သောက်ပင်များ စိုက်ပျိုးထားသည့်ဥယျာဉ်ခြံမြေများ ရှိလေရကား ကွက်ကြားကွက်တိ စိမ်းလန်းလျက် ရှိလေ၏။

တောင်၏မြောက်ဘက် အစွန်းရှိ အမြင့်မားဆုံးသော တောင်ထိပ်ပေါ်တွင် မြန်မာပြည်တစ်ခွင် သမိုင်းဝင်တန်ခိုးကြီးဘုရားများအနက် တစ်ဆူသောစေတီငယ် တည်ရှိသည်နှင့်အညီ အမြို့မြို့အနယ်နယ် အရွာရွာမှ လာရောက်ကြသော ဘုရားဖူးဧည့်သည်များဖြင့် အမြဲစည်ကားသိုက်မြိုက်လျက်ရှိချေ၏။ မြေမျက်နှာပြင်မှ ဘုရားရှိရာ တောင်ထွဋ်အထိ ပေပေါင်း(၂၃၇၂)မျှမြင့်သည်။ တောင်ထိပ်ပေါ်တွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း၊ ဇရပ်နှစ်ဆောင်၊ ကြည်ညိုသပ္ပယ်စရာကောင်းလှသောစေတီတစ်ဆူနှင့်ရေလှောင်ကန်တစ်ခု အသီးသီး တည်ရှိသည်။ တောင်ထိပ်ရှိ မြေပြန့်အကျယ်အဝန်းမှာ ဧရိယာပေပေါင်း (၅၀၀)မျှသာရှိပါသည်။

မြို့ဘားအံမှ မြေနီကားလမ်းအတိုင်း အရှေ့တောင်ဘက်သို့ လာခဲ့သော် ဦးစွာ တောင်ခြေစခန်းဖြစ်သော "တမန်ကစိန်"နှင့်တောင်ပုံကျေးရွာများသို့ ရောက်သွားပေလိမ့်မည်။ တောင်ပုံကျေးရွာ၌ ထင်ရှားသော ကရင်လူမျိုးတို့၏ "ခူဝေဘုရား"ရှိသည့်ဇွဲကပင်တောင်ခြေအစတွင် အံ့ဆိုင်းနေသောဇရပ်ငယ်တစ်ဆောင်နှင့် ဒညင်းပင်ပျိုများ ရစ်ခွေသန်းကာ ပြေးလာစီးဆင်းနေသောစမ်းချောင်းကလေးတစ်ခု ရှိလေသည်။ ထိုမှစ၍ တောင်ခြေမှ တောင်ထိပ်သို့ ရောက်နိုင်ရန် တောင်သုံးလုံးကို ဖြတ်ကျော်သွားရပါသေးသည်။ ခရီးကွာဝေးကို ပြန်၍တွက်စစ်လိုက်ပါမူ (၂)မိုင်မျှ ရှည်လျားသည်။ တောင်အရပ်ဘက်ရှိ ခရီး၏လမ်းခုလပ်တစ်ဝက်လောက်တွင် အထက်ရေတံခွန်ကျောင်းဟုအမည်တွင်ထားသော ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း ရှိသည်ဖြစ်ရာ လွန်စွာသာယာအေးမြ၍ သရက်၊ မရမ်း၊ မာလကာ၊ ပိန္နဲစသော အပင်ကြီးတို့၏အရိပ်အာဝါသများဖြင့် လွှမ်းခြုံဖုံးအုပ်နေပါ၏။ ကျောင်းနှင့်မလှမ်းမကမ်းနေရာတွင် ကျောက်စက်ရေတို့အား စံနစ်တကျ ခံယူထားသော ရေကန်တစ်ခုရှိလေသည်။ ယင်းနေရာမှ ကျော်လွန်လိုက်သော် ကျောက်ကမ္ဘားယံတို့တွင် အံ့အားသင့်စွာ ထုလုပ်ထားသော စေတီတစ်ဆူကို ကြည့်ညိုဖူးတွေ့နိုင်ပါသည်။

တောင်ထိပ်သို့ ရောက်နိုင်ရန်မှာ တောင်အရှေ့ဘက်ရှိ ခလောက်ဒို့ကျေးရွာစခန်းမှ တက်သောလမ်းတစ်သွယ် ရှိနေသေးရာ ခရီး(၁)မိုင်သာ ဝေးကွာသော်လည်း မတ်စောက်လှသော တောင်နံရံများမှ လှေခါးပေါင်း(၃၂)ခုဖြင့် ခက်ခဲစွာ တက်ရသည်။ တစ်ချို့မတက်နိုင်ကြ။ ထိုအခါ စိတ်ပျက်ပျက်နှင့်ယင်းတောင်ခြေမှာပင် နေရစ်ခဲ့ရလေတော့သည်။ ခလောက်ဒို့ရွာဘက်မှတက်သော လမ်းသည် ဖြောင့်တန်းညီညာခြင်း မရှိမူဘဲ ကွေ့ကောက်လိမ်ကွေးနေပါ၏။ သို့ဖြစ်၍ တက်ရအလွန်ခက်လှပါသည်။ ဘုရားပေါ်သို့ ရောက်ရန် ပေ(၁၀၀)မျှအလိုတွင် ကျဉ်းမြောင်းနက်ရှိုင်းသောရေကန်ဂူတစ်ခု တည်ရှိသည်ဖြစ်လေရာ (၂၅)ပေမျှ နက်သည်။ ကန်၏အဆုံးအဆုံးစွန်းတွင် ကျောက်စက်ရေကို ခံယူထားသောတဘက်ဆည်ရေကန်ငယ်တစ်ခု ရှိသေး၏။ ရေသည် ထာဝစဉ်ကြည်လင်အေးမြ၍ မိန်းမများ ဝင်ချိုးခွင့်မပြုချေ။ သို့သော် ယင်းနေရာတစ်ဝိုက်တွင် အပန်းဖြေနားကြသည်။

ဇွဲကပင်ဆိုသည်မှာ မြန်မာများ အသံထွက်ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသော ဝေါဟာရစကားသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအမည်ရင်းမှာ "ဗန္ဓဝဂီရိ"ဖြစ်ပြီး ယင်းတောင်ခြေ၌ ရှိနေသော တောင်ကိုလည်း "ပအာဝုန်"ဟုအမည်ပညတ်ခေါ်ကြသည်။ အမည်ရင်းကွယ်ပျောက်နေ၍ "ဇွဲကပင်"ဟူသောအမည်သစ် တွင်လာရခြင်းမှာ ပိုးကရင်(မွန်ကရင်)ဘာသာစကားမှ ခေါ်သော "ခွဲကဘောင်"မှစတင်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သမိုင်းအကျဉ်းမှာ မြတ်စွာဘုရား မပွင့်တော်မူသေးမီကာလ၌ ခေတ္တရာ(ပြည်)မြို့မှ သုဝဏ္ဏဘူမိ(သထုံ)ပြည်တို့သည် ပင်လယ်ကမ်းစပ်တွင် ရှိနေကြပြီး သင်္ဘောဆိပ်မြို့များအဖြစ် တည်ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုအချိန်က ဇွဲကပင်တောင်တန်း၏အမြင့်ဆုံးအပိုင်းတို့သည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက်တွင်ရှိပြီး ယင်းပတ်ဝန်းကျင် နှံ့ပြား၌ ပင်လယ်ကြီးအတိတ်တည်ရှိ၏။ ယင်းအဖြစ်ကို ယနေ့ထက်တိုင် မြင်တွေ့နိုင်သေးသော "တစ်ခါက ပင်လယ်အောက်တွင် မည်သို့တည်ရှိခဲ့ပုံ၊ ပင်လယ်ရေတိုက်စား၍ ဘယ့်နှယ်ဖြစ်သွားပုံများ"ကို ယခုလက်ရှိဇွဲကပင်တောင်ခြေနှင့်တောင်ကမ္ဘားရံများတွင် အထောက်အထားများစွာ ပီပြင်ပေါ်လွင်တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

တစ်ဖန် ထိုအချိန်က မဇ္ဈိမဒေသမှ ဟင်ဒူ(Hindu Colonist)လူမျိုးတို့သည် ကုန်သွယ်မှု၊ ဘာသာပြန့်ပွားမှု၊ လူမှုရေးတိုးတက်အောင်မြင်မှုများအနေဖြင့် ရေလမ်းခရီးမှလာရောက်ခဲ့ကြရာ သင်္ဘောများ ခေတ္တရပ်နားဆိုက်ကပ်ထားသောဌာနအဖြစ် "ဇွဲကပင်တောင်"ထိပ်အား အသုံးပြုကြသည်ဟု ဆိုလေသည်။ တစ်နေ့အခါတွင် ပြင်းထန်သော လေမုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် အဆိုပါဇွဲကပင်တောင်တွင် ကျောက်ချဆိုက်ကပ်ထားသော သင်္ဘောများမှာ လွင့်ပါသွား၍ ယခုကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်၊ ကျိုက်ခုံ(ဘုရားမြို့)နှင့်ယိုးဒယား(ထိုင်းနယ်စပ်ဒေသရှိ (မိုးလအိ)တောင်နှင့်ပြေးတိုက်မိရာ သင်္ဘောပျက်စီးယိုယွင်းသွားရသည်ဟုဆိုပြန်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းကရင်(ကော်သူးလေ)ဒေသရှိ ကရင်လူမျိုးတို့သည် ပုံတိုပတ်စ ကြွယ်ဝကြ၍ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ခြင်းကို အကြောင်းရင်းပြုကာ ယင်းတို့၏ဘာသာစကားအရ "ခွဲကဘောင်"ဟုခေါ်ဆိုပြီး "သင်္ဘောပျက်"ဟူ၍အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ကာလရွေ့လျောလာလေသောအခါ "ခွဲကဘောင်"အစား "ဇွဲကပင်"ဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဆိုကြတော့သည်။

တစ်ချို့မှာမူ "ဇွဲကပင်"ဟုခေါ်ဆိုခြင်းသည် တောင်၏မြင့်မားမတ်စောက်လွန်းသော တောင်ထိပ်သို့ ရောက်သွားနိုင်ရန်မှာ လွန်စွာခွဲလှဲလှီရသည်။ အရာခပ်သိမ်းကို ပြုလုပ်ရာတွင် အောင်မြင်ရေးအတွက် "ဇွဲကပင်"အဓိက လိုအပ်လှသည်ဖြစ်၍ ယင်းတောင်ကို တက်ရာတွင်လည်း "ဝီရိယ ဇွဲအထူး လိုအပ်ကြောင်း ပြောဆိုကြရင်းမှ "ဇွဲကပင်"ဟူသောခေတ်သုံးဝေါဟာရစကား ပေါ်ပေါက်လာရပါလေသည်။

ယင်းဇွဲကပင်တောင်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းရင်းသားကရင်လူမျိုးများက ယင်းတို့၏ရိုးရာတေးကဗျာများဖြင့် ရေးသားသီဖွဲ့လျက် ဥပမာပြပုံ၊ ကြင်ချစ်သူကို သိစေလိုပုံမှာ လွန်စွာနှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်ရာပင်-

ကရင်ဘာသာအသံထွက်...

ကာလာလေး-ယိုဖိုး ပုန်ကန်၊

ဟား ထောင်းလေ-သိုင့်ခေါင်းလနော်။

မိ့ကမူးနာ-မင်းထီးလောင်၊ နောထောင်း ဒိုင်-လိုင့်ခွဲကဘောင်။

အဓိပ္ပာယ်...

ပြည်ထောင်စုကြီးကို မွန်(မွန်ကရင်)လူမျိုးတို့၊ တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့စဉ်တုန်းကပေါ့။

သျှမ်းနယ်မြေကို၊ တစ်ချို့ရောက်သွားကြလေတော့။

ည-ည အိပ်ချိန်နီးနေယင်း၊ ဇွဲကပင်တောင်ကို ပြန်ပြီး သတိရလာမိတယ်။

အဲဒီသမယဝယ် မျက်ရည်စို့ကျရသွယ်သွယ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤဆောင်းပါးကို ရေးဖြစ်ရန် အကူအညီအများဆုံးပေးကြသော ဆရာမနော်ဘောဘီနှင့်ဒေါ်အေးရှင်(ဝမ်းဆွဲ)တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိသည်။

ကော်သူးလေ-ကျော်စန်းပွင့်

မှတ်ချက်။ ။၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ အမှတ်(၂၉)ထုတ် စန္ဒာရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ(၅၇ မှ ၆၀)ထိ၌ လာရှိသောဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။